

Fodboldens retoriske arkæolog

Fodboldsporten rummer efterhånden flere kulturelle markører end blot spændet fra roliganens dannebrogskinder til hooliganens romerlys. Retrotrøjer fra italienske bundklubber er nok mest af æstetiske årsager begyndt at dukke op i det københavnske bybillede, mens man hos Østerbroklubben B93 kan få en stadionoplevelse, der er lidt mere gourmet end den i Parken.

Ligeledes består parringen af litteratur og fodbold ikke længere kun af stjernernes selvbiografier. Adam Drewes' fodboldbog er i sin tematik i den mere socialdemokratiske ende af hele dette spektrum. I sin form er bogen til gengæld nærmest avant-garde: 'Christian Eriksens fald' er en montage-roman om det, undertitlen så storladent indrammer: "Hvordan en enkelt mands kollaps blev en hel nations genoprejsning". Helt konkret betyder det, at Drewes har indsamlet 591 citater fra diverse medier om Christian Eriksens hjertestop i kampen mod Finland og landsholdets videre færd under EM 2021.

Forfatterens skrift viser sig reelt set kun i form af et introducerende forord og et konkluderende efterord. Ellers består kunstnergerningen i at kuratere det enorme korpus af citater fra diverse medier med enkelte afbræk i formen, når forfatteren medtager transskriberinger af interviews og livekommentering. Vi har altså at gøre med et stykke konceptuelt litteratur. Det er en genremarkør, der altid opfordrer til spørgsmålet: Er idéen større end udførelsen?

I det store hele er svaret nej, formen er velmotiveret. For med 'Christian Eriksens fald' træder det frem, hvor eminente vi mennesker er til at træde ind i og udfolde de

fortællinger, vi har ved hånden. Under Drewes' ordning af dette vanvittige materiale bliver historien om Danmarks EM 2021 en fortælling om liv, død, genopstandelse, uventet succes, heltegerninger, en hel masse følelser (hos mænd!) og Fællesskabet med stort F.

Hvis der er en fortællerinstans til stede, er den ualmindeligt alvidende og decideret omkringfarende. Læseren bombarderes gennem de mange citater med alverdens perspektiver på den samme scene. Eriksens fald og livløse krop på banen i Parken får fx den tidligere landsholdstræner Åge Hareide til at løbe grædende gennem regnen i Oslo, før perspektivet skifter til de mange børn, der kontaktede DR Ultra for at høre, hvorfor deres forældre var kedede af det. Følelserne bliver sat så meget på spidsen, at sportsmandens kollaps endda kan anskues som en decideret heltegerning, en ofring:

"I Eriksens tilfælde er det mig, der har slået ham ihjel. Det er mit begær efter at generobre EM-pokalen fra 1992, der har sendt helten i døden [...] Eriksen kommer i klasse med modstandsfolkene under krigen, der også ofrede sig for os."

Det store fællesskab rummer også mindre fællesskaber, som fx vaccineskeptikerne, der med det samme spekulerer over, hvilken vaccine helten havde fået, og de kristne tænkere, der sammenligner Eriksens overlevelse med Jesu genopstandelse. Men uden det bliver for flyvsk og for overvældende, cementerer den perspektivrige kuratering, at virkeligheden, som den finder sted og skrives frem, er ikonisk og vanvittigt mangfoldig i sig selv.

Det opmærksomme øje kan endda spotte en form for rytme i teksten i form af variationer i både længderne på citaterne og deres grader af følsomhed og store ord. Rytmen, eller legen med formen, kunne man sådan set godt ønske sig mere af, for når formen i det store billede er velmotiveret, sidder den enkelte steder også lidt fast i sig selv. I kapitlet 'Ringene' gentages for mange korte sætninger, der kun har det formål at beskrive, hvordan spillerne dannede ring om Eriksen, selvom den samme scene er skrevet frem en hel del gange i de fire første kapitler. Man ønsker sig mere leg, fordi det senere viser sig, at legen indenfor denne stringente idé i sandhed er mulig. På et tidspunkt modstiller Drewes citater af Jim Lyngvild og Kasper Hjulmand:

”Forestil dig, du ligger helt klar, hver en fiber sitrer i din krop. Små Hjulemænd danser på rygsøjlen, og der er sved på overlæben – og så kommer Kasper hoppende ind med stiv pibe og rejst flag TADADAAA!...”

”Landstræner Kasper Hjulmand tager en dyb indånding.”

”Jeg har altid ment, at det vigtigste i livet er meningsfulde relationer...”

Romanbetegnelsen kommer til gengæld til sin ret, for denne bog fyldt med mestendels avis citater rummer et forløb. Vi kender måske historien: Eriksen faldt om, overlevede, og Danmark nåede helt til semifinalen. Men den store fortælling om det danske fællesskab, der nok sjældent har været stærkere end i sommeren ’21, rummer en masse delfortællinger, som bogen er delt op i. Det er bl.a. fortællingen om Kasper Schmeichel og Simon Kjær, der formåede at vise både følelser og handlekraft, da deres holdkammerat svævede mellem liv og død. Det er fortællingen om, hvordan det danske landshold blev ”hjerternes europamestre” og i takt med tidsånden indvarslede en ny, følsom maskulinitet, hvor den udadvendte sorg paradoksalt nok blev omdannet til konkret succes i den kontante sportsverden. Og så er det modfortællingerne; hvordan nogle mente, at grædende mænd aldrig hører hjemme på en fodboldbane, og at landsholdets succes var fuldstændig afgørende for, at befolkningen overhovedet accepterede, at landstræner Kasper Hjulmand havde følelserne uden på tøjet. Det bliver en form for interaktiv læsning, hvor en stor del af citaterne må læses langsomt igennem, fordi man er vidne til og selv impliceret i en kultur, der er i diskussion med sig selv.

Til sidst kommer efterordet så, hvor forfatteren på en akademisk facon alligevel ender med at tage luften lidt ud af den interaktive læsning. Det skal dog siges, at det er på sin plads, når forfatteren lige gør opmærksom på ritualets plads i hele dette hurlumhej, hvor Eriksens hjertestop kan forstås som en krise og et spontant ritual, der samler fællesskabet på en stærkere måde end de gentagne helligdagsritualer – også med coronakrisen taget i betragtning. Men efterordet tager nærmest form af en art konklusion i slutningen af en akademisk opgave, hvor forfatteren ender med at koge omstændighederne omkring Eriksens fald og landsholdets EM ned til en længere række sociologiske begreber. Hvorfor punktere legen på den måde? Man glemmer næsten,

hvor sjovt og fascinerende det har været at læse med, og begynder at tænke: Når ja, det var faktisk bare 591 citater fra aviserne, der vel siger et eller andet om samfundet.

Men det var det ikke *bare*; med 'Christian Eriksens fald' bedriver Adam Drewes et arkæologisk arbejde ved at sætte spot på, hvordan denne store fortælling blev til, og hvor meget den faktisk betød for det danske fællesskab. Bogen er et studie i, hvordan det ikoniske i tilværelsen opstår. Og så er den en demonstration af, at virkeligheden i sig selv er en medrivende fortælling.

Tidspunkt: 05-04-2024

Forfatter: Adam Drewes

Titel: Christian Eriksens fald

Sider: 271

Pris: 195,00

Forlag: Kronstork

[Facebook < https://www.facebook.com/litteraturnu >](https://www.facebook.com/litteraturnu) / [Instagram < https://www.instagram.com/litteraturnu.dk >](https://www.instagram.com/litteraturnu.dk)

Hjemmesiden er lavet i samarbejde med [Hilsen IT < https://hilsenit.github.io/ >](https://hilsenit.github.io/)